

2015-11-18

Tjänsteskrivelse

Dnr

TN-2013-00682

Kontor

Samhällsbyggnadskontoret

Handläggare

Björn Rabenius

08-523 06325

bjorn.rabenius@sodertalje.se

Tekniska nämnden
Kommunstyrelsen
Kommunfullmäktige

Riktlinjer för fordon och drivmedel

Dnr: TN-2013-0682

Sammanfattning av ärendet

Samhällsbyggnadskontoret (Sbk) har fått i uppdrag att ta fram nya riktlinjer för fordon och drivmedel som ska gälla inom hela kommunkoncernen. Nu gällande riktlinjer är från 2004. De nya riktlinjerna syftar till att nå kommunfullmäktiges långsiktiga mål att kommunkoncernen ska bli fossilbränslefri år 2020. Satsningarna på eldrivna fordon, miljöfordon och förnyelsebara drivmedel är centrala för att nå målet. Förslaget till nya riktlinjer innebär att Södertälje kommun successivt ska minska fossilberoendet genom att

1. i första hand
 - a. välja elfordon
 - b. alternativt använda 100 procent förnyelsebart drivmedel,
2. i andra hand välja fordon enligt den nationella definitionen av miljöbil och att tillämpa miljöstyrningsrådets krav och kriterier vid upphandling av fordon, drivmedel, däck och fordonstjänster.

En arbetsgrupp med representanter från både kommun och koncern har arbetat med förslaget till nya riktlinjer och Telgebolagen har haft förslaget på remiss. Riktlinjerna föreslås börja gälla 1 april och ska följas upp en gång om året. Övergången till eldrivna och mer miljövänliga fordon sker successivt.

Beslutsunderlag

1. Tjskr daterad 2015-11-18
2. PM daterad 2015-11-18
3. Förslag till *Riktlinjer för fordon och drivmedel*
4. Remissvar från Telebolagen, daterad 2015-01-28

Ekonomiska konsekvenser och finansiering

Tekniska nämnden/Sbk/Fordonsportalen förvaltar kommunens och bolagens alla bilar, fordon och maskiner. Det gäller också de personbilar och lättare lastbilar som kommunen inte kan dra av momsen för och som leasas för att det då är möjligt att dra av halva momsen. I november är det 211 bilar som Tekniska nämndens Fordonsportal leasar.

Det är också tekniska nämnden som köper och äger kommunens bilar, fordon och maskiner. I november är det 54 fordon/maskiner som kommunen köpt och som fortfarande skrivs av. Det är ytterligare 265 bilar/maskiner/redskap som kommunen äger, de är antingen lösta från leasing eller färdigavskrivna.

Det är Tekniska nämndens/Sbk:s Fordonsportal som förvaltar och hyr ut de 530 fordonen till kommunens verksamheter/bolag och det är också tekniska nämndens investeringsram som tas i anspråk när fordon/maskiner köps in. Både förslaget till nya riktlinjer och TN/Sbk:s utökade uppdrag på grund av samordnad yttre skötsel kommer att kräva ytterligare investeringar i miljövänligare och effektivare fordon/maskiner.

Avskrivningskostnad eller leasingkostnad beroende på fordon inkluderas i den hyreskostnad som debiteras verksamheter och bolag. För de fordon som är färdigavskrivna eller lösta från leasing debiteras en hyra/avgift som motsvarar 60 procent av den sista avbetalningen/leasingkostnaden.

Kostnaderna för bilen inklusive hyra, skatt, försäkring, bränsle, reparationer, däckbyten, service och administration debiteras respektive användare/verksamhet månadsvis.

Kostnaden för drivmedel är för en elbil 2:00 kr/mil medan en dieselbil som drar 0,6 liter/mil kostar 7:50 kr/mil. Om bilen går mer än 300 mil i månaden kompenseras lägre kostnader för el kostnaden för GAS/bensin för en VW Golf kombi med automatlåda.

För nämnden/Sbk/Fordonsportalen gäller det att på bästa sätt balansera mellan målen/kraven på en hållbar ekonomi och en hållbar miljö. De ekonomiska incitamenten i riktlinjerna syftar till att få utvecklingen att gå åt rätt håll. Förnyelsen av fordonsparken kommer att ske successivt och för tekniska nämnden/Sbk/Fordonsportalen gäller det att på bästa sätt balansera mellan målen/kraven på en hållbar miljö och en hållbar ekonomi.

Kontorets förslag till Tekniska nämnden:

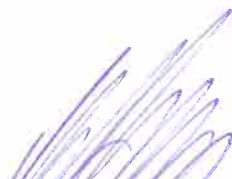
1. att godkänna föreslagna riktlinjer

Kontorets förslag till Kommunstyrelsen:

1. att godkänna föreslagna riktlinjer

Kontorets förslag till Kommunfullmäktige:

1. att godkänna föreslagna riktlinjer
2. att ge Tekniska nämnden/Samhällsbyggnadskontoret mandat att besluta om fordon baserat på verksamhetens behov och dessa riktlinjer för fordon och drivmedel.

Martin Andrae
Stadsdirektör

Kenneth Hagström
Samhällsbyggnadsdirektör

Beslutet expedieras till: SBK/Akten

PM

Riktlinjer för fordon och riktlinjer

Förslag 2015-11-18

Södertälje kommun – en fossilbränslefri organisation 2020

Södertälje kommun har som mål att vara en fossilbränslefri organisation år 2020.

Satsningarna på eldrivna fordon, miljöfordon och förnyelsebara drivmedel är centrala delar för att Södertälje kommun ska uppnå målet och bli en av de ledande klimat- och miljökommunerna i Sverige.

Målet utgår från det nationella målet och innebär att Södertälje kommun successivt minskar fossilberoendet genom att

1. i första hand välja
 - i. elfordon och
 - ii. 100 procent förnyelsebart drivmedel
2. i andra hand välja fordon enligt den nationella definitionen av miljöbil och att tillämpa miljöstyrningsrådets krav och kriterier vid upphandling av fordon, drivmedel, däck och fordonstjänster.

Uppdraget

Samhällsbyggnadskontoret (Sbk) har fått i uppdrag att ta fram nya riktlinjer för fordon och drivmedel som ska gälla inom hela kommunkoncernen, dvs alla nämnder och helägda kommunala bolag inom Södertälje kommun. Nu gällande riktlinjer är från 2004 och omfattar endast anskaffning och förvaltning av personbilar/lätta lastbilar i den kommunala organisationen men innehåller inga riktlinjer för tunga fordon eller entreprenadmaskiner.

De nya riktlinjerna syftar till att nå kommunfullmäktiges långsiktiga mål att kommunkoncernen ska bli fossilbränslefri och vara ett föredöme på vägen dit. Nyare och mer miljövänliga bilar ska bidra samtidigt som användandet av fossila bränslen ska minska och på sikt upphöra.

Riktlinjerna ska gälla alla registreringspliktiga fordon eller försäkringspliktiga fordon som Södertälje kommun står som registrerad ägare för. Riktlinjerna behandlar inköp

- a. och hyresvillkor för fordon där Södertälje kommun står som registrerad ägare,
- b. av fordonstjänster från extern leverantör där transporter utgör en väsentlig del av uppdraget,
- c. av drivmedel, exklusive el, till egna fordon.

Effektiva verksamheter behöver funktionella fordon

Kommunkoncernen har en bred verksamhet som alla behöver och kräver funktionella fordon för att kunna driva en så effektiv verksamhet som möjligt.

De nya riktlinjerna innebär att antalet äldre/gamla bilar/fordon/maskiner i kommunkoncernen ska minska. Merparten av alla personbilar ska bytas ut mot nyare när de är 5 år. Att byta till en nyare, mer miljövänlig och trafiksäker bil av jämförbar modell ger en något högre kostnad för verksamheterna eftersom nya bilar i allmänhet kostar mer. Men skillnaden i månadskostnad för en ny bil jämfört med att fortsätta använda den gamla bilen ska vara liten eftersom riktlinjerna /de ekonomiska incitamenten ska uppmuntra till mer hållbara lösningar/bilar. Samtidigt måste det vara möjligt att köpa ett nytt fordon/maskin även om det innebär att bilinvesteringarna tar en större del av tekniska nämndens investeringsram.

I kommunen är det tekniska nämnden/Sbk/Fordonsportalen som äger/förvaltar samtliga fordon/maskiner inom kommunen. Det gäller också Telgebolagens bilar/fordon/investeringsbilar utom Telge Återvinning och Telge hamn som äger och förvaltar sina investeringsbilar/fordon.

Personbilar leasas alltid

Kommunen/koncernen leasar alla personbilar/lättare lastbilar/minibussar för att kommunen kan dra av 50 procent av momsens (25 procent moms) på dessa fordon enligt Skatteverkets momsregler.

Större fordon/maskiner upphandlas

För fordon/maskiner där kommunen (som vanligt) kan dra av hela momsens innebär riktlinjerna att kommunen ska köpa fordonet. Det blir billigare att köpa än att leasa. Fordonet/maskinen ska sedan skrivas av under den tid man bedömer att den kommer att användas.

TN:s/Sbk:s avtal med leasingbolaget

Sbk tecknar avtal med ett leasingbolag om en finansiell leasing på 5 år för personbilar. Leasingbolaget har tidigare krävt leasingavtal på tre år + 2 år medan Sbk länge velat leasa/skriva av personbilarna på fem år. Med de nya riktlinjerna och femårsavtal blir det en jämnare hyreskostnad under hela avskrivningstiden istället för dagens system med högre hyra de sista två åren. Idag är det endast Telgebolagens förmånsbilar som skrivs av på 3 år. I kommunen förekommer inga förmånsbilar. Större leasingbilar (Minibuss/ Caddy) leasas på 7 år.

Sbk:s Fordonsportal tecknar hyresavtal med verksamheten

Ett hyresavtal tecknas mellan verksamheten/bolaget och Fordonsportalen=Sbk:s bilförvaltning som i sin tur tecknar avtal med Nordea leasing (ramavtalsleverantör av leasingbilar). Bilarna levereras av ramavtalsleverantörerna (från VAG m fl). Nordea leasing är upphandlad via kommunens finansavdelning.

Kostnaderna för bilen inklusive hyra, skatt, försäkring, bränsle, reparationer, däckbyten, service och administration debiteras respektive användare/verksamhet månadsvis.

Verksamheten/hyrestagaren ansvarar också för och betalar självrisk i försäkringen. Bilförsäkringens premie avgörs av vilken skadefrekvens och självrisk kommunen har. Kommunen har nyligen höjt självrisk i sin försäkring av personbilar från 2 tkr till 8-9 tkr. Tanken är att verksamheterna ska vara mer rädda om bilarna/fordonen med en högre självrisk. Självrisk varierar beroende på typ av bil/fordon/maskin. För nya bilar gäller vagnskadegarantin de första 3 åren och kommunen betalar halv försäkring. Sbk använder försäkringsbolagets verkstäder.

I november 2015 förvaltar TN/Sbk/Fordonsportalen ca 530 fordon/ maskiner/redskap. 211 är bilar på leasingkontrakt, 54 är bilar/maskiner som kommunen har investerat i och 265 är bilar/maskiner /redskap som kommunen har löst ifrån leasing alternativt skrivit av men som fortfarande finns kvar i kommunens ägo.

Flertalet äldre bilar/lätta lastbilar är från 2006/2007. Några enstaka bilar finns också i årsmodellerna 2003, 2004 och 2005. Dessa äldre bilar kommer att behöva bytas ut först och därefter fortsätter bilarna att bytas ut successivt efter principen äldst först.

Under förutsättning att förslaget till nya riktlinjer för fordon och drivmedel godkänns av TN i december, av KS i januari och av KF i februari kan de börja gälla från 1 april 2016. Då kommer också bilar som är lösta från leasingkontrakt alternativt färdigavskrivna att få en hyressänkning med 40 procent tills de byts ut till en nyare modell.

Med de nya riktlinjerna kan verksamheterna t ex välja nya bilar med automatväxel och/eller 4-hjulsdrivna bilar om man är beredd av betala den något högre kostnaden.

Prislista med några exempel på biltyp/fordonstyp och ca hyreskostnad per månad inkl skatt, försäkring, besiktning, vinterhjul:

VW Golf kombi GAS/Bensin automatlåda pris:	4 750:- /mån
VW Golf kombi diesel automatlåda fyrhjulsdraft pris: (t ex för hemtjänst på landsbygd)	5 600:- / mån
VW E-Golf eldrift automatlåda pris:	6 411:- mån
VW Golf kombi etanol /bensin manuell växellåda, pris:	4 300:- / mån

Kostnaden för drivmedel för en elbil är 2:00 kr/mil medan en diesebil som drar 0,6 liter/mil kostar 7:50 kr/mil. Om bilen går mer än 300 mil i månaden kompenserar lägre kostnader för el kostnaden för GAS/bensin för en VW Golf kombi med automatlåda.

Minskad användning av fossila bränslen

Kommunens mål är att vara fossilbränslefri år 2020. Det innebär en kraftigt minskad användning av fossila drivmedel i transportsektorn. Under 2016 kommer kommunen att gå över till syntetisk diesel (HVO) som är en förnybar diesel och som kommer att användas i alla kommunens dieselfordon. Parallellt finns även olika typer av skattesubventioner och indirekta nyttor t ex minskade luftföroreningar, mindre buller och ett attraktivare Södertälje.

Ansvar

Det är respektive chef för verksamheten/enheten som är ansvarig för att riktlinjerna följs och att elfordon samt förnyelsebart bränsle väljs i första hand. Bensinkortet är knutet till en viss bil.

Uppföljning

Riktlinjerna ska följas upp regelbundet av en arbetsgrupp ledd av chefen för fordonsportalen och med representanter från SK, Uk, Telge, KSK (miljöstrateg, LEK, HR, REK,). Gruppen ska arbeta för att andelen el- och miljöfordon växer samt att förnyelsebart drivmedel upphandlas och används. Andel och typ av fordon samt förbrukning och val av bränsle ska kontinuerligt följas upp på Sbk. Även kopplingar till andra relevanta riktlinjer och styrdokument, så som resepolicy, bilpoolsreglemente m.m, ska behandlas av arbetsgruppen.

Utbildning

Elfordon finns för testkörning på Fordonsportalens bilpool.

Alla fast anställda i kommunen och som kör kommunala fordon i tjänsten ska erbjudas utbildning i Ecodrive. Ecodrivekurs beställs och finansieras av respektive enhet, hos upphandlad utbildare i Ecodrive.

Inköp

Inköp av personbilar, minibussar, tunga och lätta fordon, drivmedel samt däck ska genomföras med [Miljöstyrningsrådets upphandlingskriterier](#).

Riktlinjer för fordon och drivmedel

Miljökrav vid inköp av fordon och däck

- Miljökrav vid inköp av tjänstebilar ska följa Sveriges nationella miljöbilsdefinitioner. I första hand ska elfordon väljas. I andra hand ska fordon som klarar miljöstyrningsrådets tilldelningskriterier väljas.
- En miljöbil drivs av miljöbränslen som el, etanol, biogas eller andra förnyelsebara drivmedel. En miljöbil kan även vara en bensin- eller dieselsnål bil eller en så kallad supermiljöbil.
- Färddator som visar momentan och genomsnittlig förbrukning ska finnas.
- Vid inköp av däck skall trafiksäkerheten komma i första hand, i övrigt skall miljöstyrningsrådets inköpskrav vara vägledande.

Säkerhetskrav vid inköp av fordon

- Fordonet ska ha högsta rankning i någon eller helst samtliga av krocksäkerhetsmetoderna Euro NCAP, AMS, Folksam och DETR.
- Personbilar och tunga fordon skall ha låsningsfria bromsar.
- Personbilar ska ha ISA-system (ISA = Intelligent Speed Adaptation).
- Samtliga fordonstyper skall vara försedda med elektroniskt stabiliseringssystem (så kallat ESC/ESP), om det finns som tillval till den aktuella fordonstypen.
- Tjänstevikt mellan 1000 – 1500 kg gäller för personbilar, om inte behovsanalysen ger andra krav.
- Förarmiljön skall gå att ergonomiskt anpassa till föraren.
- Fordonet ska vara försett med i första hand autobroms-system och i andra hand kollisionvarnings-system om sådant finns att få till fordonstypen.
- Fordonet ska ha parkeringssensorer och backkamera om sådant finns som tillval.

Beställning av fordon

- Behov av fordon anmäls till Samhällsbyggnadskontoret. Beslut om val av fordon sker efter behovsanalys med hänsyn till miljöegenskaper, funktion, och säkerhet m. m. Om kriterierna för elbil uppfylls enligt behovsanalysen ska ett eldrivet fordon väljas.
- För blankett behovsanalys för anställd i kommunförvaltningen, se *Kanalen/service/tjänstebilar/behovsanalys*.
- För blankett behovsanalys för anställd i Telge-koncernen, se *Helge*
- Personbil ska alltid vara av kombityp, vita och de skall vara profilerande enligt riktlinjer inom kommunförvaltningen och Telge-koncernen. Inga övriga dekaler skall förekomma. Efter godkännande från kommunikationsenheten och fordonsansvarig tjänsteman på Stadsmiljöenheten kan specifika dekaler tillåtas.
- Alla tjänstebilar skall förutom normal standardutrustning vara utrustade med lastgaller mellan kupéutrymme och personutrymme, elektrisk motorvärmare och uttag för kupé-värmare eller dieselvärmare. Vinterdäck av friktionstyp är att föredra för fordon som företrädesvis används inom Södertälje stad. Komplettering av utrustning på fordonet kan göras vid specifika behov.
- Alla tjänstebilar är helförsäkrade genom kommunens centrala försäkring. Försäkringen täcker även skador på förare och eventuella passagerare.
- Inför upphandling av nytt ramavtal för fordon önskas nya krav, behov och önskemål från verksamheterna. Maila gärna dina krav, behov och önskemål till anders.karlsson@sodertalje.se

Allmänna hyresvillkor

- Kommunens tjänstebilar är enbart till för kommunens anställdas tjänsteärenden. Annan användning är inte tillåten. Utanför tjänstetid skall tjänstebil stå uppställd vid tjänsteställe. Undantag från denna regel kan beviljas av överordnad chef om detta anses vara till fördel för miljön eller om fordonsföraren har viss typ av beredskapstjänst.
- Tjänstebilar skall hållas välvårdade och prydliga och serviceintervaller ska hållas. Biltvätt skall ske på godkänd anläggning. Varje fordonsförare ansvarar för att detta utförs när behov uppstår.
- Rök- och pälsdjursförbud gäller i kommunens bilar.
- Hyrestagare av fordon ska redovisa mätarställning enligt de rutiner och frekvens som efterfrågas av uthyraren.
- Det är av största vikt att kommunens fordon håller hastighetsbegränsningar och för övrigt framförs enligt gällande trafikregler. Brott mot detta rapporteras till överordnad chef.
- Alkolås i form av lås på nyckelskåp eller direkt i fordonet är ett krav för samtliga fordon inom koncernen.

Val av bränsle

Fordon som går att köra på förnyelsebart bränsle skall också tankas med förnyelsebara bränslen. Etanolbilar tillåts endast i undantagsfall tankas med bensinbränsle. Dieseldrivna fordon ska tankas med fossilfri diesel om sådan finns att tillgå på marknaden.

Avskrivning - personbilar

Hyresavtal upprättas med en avskrivningstid på 60 månader. Därefter löses leasingavtalet och fordonet ägs av Södertälje kommun genom TN/Sbk/Fordonsportalen. Om hyrestagaren väljer att fortsätta hyra fordonet efter leasingperiodens slut, gäller samma hyresbelopp som innan leasingavtalet löstes. Hyresbeloppet styrs av ränteläget enligt STIBOR och kan förändras under leasingperioden.

Avskrivning - Lätta lastbilar och minibussar utan fullt momsavdrag

Hyresavtal upprättas med avskrivningstid på 84 månader. Efter 84 månader löses leasingavtalet och fordonet ägs av TN/Sbk/Fordonsportalen. Om hyrestagaren väljer att fortsätta hyra fordonet efter leasingperiodens slut, sänks hyresbeloppet med 40 procent av senaste gällande hyresbelopp att gälla tills vidare. Hyresbeloppet styrs av ränteläget enligt STIBOR och kan förändras under leasingperioden.

Lätta lastbilar med fullt momsavdrag

Lätta lastbilar med separerad hytt och lastflak medges fullt momsavdrag. Dessa fordon finansieras av kommunens internbank som lånar till en lägre kostnad än via leasing.

Hyesavtal upprättas med en avskrivningsperiod på 84 månader. Hyran baseras på inköpspris och avskrivningstid. Om hyrestagaren väljer att fortsätta hyra fordonet efter leasingperiodens slut, sänks hyresbeloppet med 40 procent av senaste gällande hyresbelopp att gälla tillsvidare.

Tunga lastbilar och maskiner

Tung lastbil och maskiner läggs på en avskrivningsperiod på 5-10 år och ev längre beroende på anskaffningskostnad och bedömd hållbarhet.

Om hyrestagaren väljer att fortsätta hyra fordonet efter leasingperiodens slut, sänks hyresbeloppet med 40 procent av senaste gällande hyresbelopp att gälla tillsvidare.

Datum 2015-01-28

Remissvar på Riktlinjer för fordon och drivmedel inom Södertälje kommun

Diariennr. Telge 15-3

Ärendet

Förslaget till riktlinjer har tagits fram av Samhällsbyggnadskontoret och en arbetsgrupp med representanter från Ksk och Telge Nät. Förslaget har skickats ut på remiss inför beredning i Tekniska nämnden.

Riktlinjerna för fordon och drivmedel omfattar alla nämnder och helägda bolag inom Södertälje kommun. Riktlinjerna är framtagna för att styra mot målsättningen att Södertälje ska vara en fossilbränslefri organisation genom bland annat satsning på miljöfordon, eldrivna fordon och förnyelsebara drivmedel.

Telges svar på remissen

Telge ställer sig positiva till riktlinjerna för fordon och drivmedel men har ett par frågeställningar.

Dieseldrivna fordon ska enligt förslaget tankas med diesel med största möjliga andel inblandning av förnyelsebara drivmedel. Inom Telge Hamn finns kranar och stora truckar som drivs på diesel. Garantier från motortillverkaren godtar inte förnyelsebara bränslen. Telge Återvinning har samma problemställning för sina fordon. Kan dessa fordon fortsättningsvis tankas med diesel?

Behov av fordon ska vara behovsanpassat och uppfylla krav på miljöegenskaper, funktion och säkerhet mm. I riktlinjen står det att personbil alltid ska vara av kombityp. I vissa fall kan det räcka med en mindre bil än kombi när bilarna enbart används t.ex. inom Södertälje tätort.

Stefan Hollmark
VD Telge AB

§ 169 Riktlinjer för fordon och drivmedel

Dnr: TN-2013-00682

Sammanfattning av ärendet

Samhällsbyggnadskontoret (Sbk) har fått i uppdrag att ta fram nya riktlinjer för fordon och drivmedel som ska gälla inom hela kommunkoncernen. Nu gällande riktlinjer är från 2004. De nya riktlinjerna syftar till att nå kommunfullmäktiges långsiktiga mål att kommunkoncernen ska bli fossilbränslefri år 2020. Satsningarna på eldrivna fordon, miljöfordon och förnyelsebara drivmedel är centrala för att nå målet. Förslaget till nya riktlinjer innebär att Södertälje kommun successivt ska minska fossilberoendet genom att

1. i första hand
 - a. välja elfordon
 - b. alternativt använda 100 procent förnyelsebart drivmedel,
2. i andra hand välja fordon enligt den nationella definitionen av miljöbil och att tillämpa miljöstyrningsrådets krav och kriterier vid upphandling av fordon, drivmedel, däck och fordonstjänster.

En arbetsgrupp med representanter från både kommun och koncern har arbetat med förslaget till nya riktlinjer och Telgebolagen har haft förslaget på remiss. Riktlinjerna föreslås börja gälla 1 april och ska följas upp en gång om året. Övergången till eldrivna och mer miljövänliga fordon sker successivt.

Beslutsunderlag

Samhällsbyggnadskontorets tjänsteskrivelse daterad 2015-11-18

PM daterad 2015-11-18

Förslag till *Riktlinjer för fordon och drivmedel*

Remissvar från Telebolagen, daterat 2015-01-28

Tekniska nämndens beslut

Riktlinjer för fordon och drivmedel tillstyrks.

Beslutet expedieras till

Kommunstyrelsen

Akten

Justerandes signum

Anslagsdatum

2015-12-17

Utdragsbestyrkande

